Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөҥөөк оройуонунаабы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 7-с сыла

№ 63 (623)
Атырдьах ыйын 5 күнэ
1960 сыл.
Бэнидиэнник

Сыананата 10 харчы

От ыйыгар ударнай ыйга.

ДЬЭЛИНДЭ. Сталин аатынан колхозка атырдьах ыйын 1 күнүн туругунан 30.730 устуука кирпииччэ оҥоһулунна. От ыйыгар 400 погоннай метр пиломатериал бэлэмнэннэ, колхозтаахтар олорор 12 дьиэлэрин, интернаты ситэрэн эбии тутуулар уонна гараажы тутуу үлэлэрэ ыытылыннылар. Итини таһынан икки эргэ дьиэлэр сарайданнылар.

Сухаана учааскатыгар ыаммыт үүгү киллэрбэккэ туран, Дьэлиндэҕэ баар ынахтартан от ыйыгар 1270 кг үүт ыанна.

Башкирия горняктарын патриотическай саҕалааһыннара

Башкирия горняктарын куоратыгар — Сибайдаҕа бэртээхэй инициатива үөскээн таҕыста. ССКП Киин Комитетын от ыйынаабы Пленумун уураахтарыгар эппиэттээн, Сибайдаҕы алтан-сера комбинат коллектива массыыналары уонна оборудованиены туйгун хаачыстыбалаахтык туһанан итиэннэ кинилэр үлэлиир болдьохторун уһатар иһин маассабай походу саҕалаатылар.

Бу патриотическай хамсааһыны партия горкомун чилиэнэ, „Старый Сивай“ карьер экскаваторын ыстаарсай машиниһа Мидхат Габитов саҕалаата. Сототутааҕыта бу опыттаах машинист хамнаһа кычыырын аахсыбакка туран, бэйэтин саҥа массыынатын хаалларан, капитальнай ремонҥа туруоруллуохтаах атын экскаваторы тутта. Габитов массыынаны көрдө, экипааһы кытта сүбэлэстэ уонна экскаваторы сатабыллаахтык туһаннахха бу маассыынанан капитальнай ремона суох өссө биир сыл үлэлиэххэ сөп диэтэ. Массыына экипааһа ремонтан элбэх үбү кэмчилиргэ уонна сыл устатыгар 200 тыһыынча кубическай метр хайа маассатын эбии биэрэргэ эбэһээтэлистибэ ылынна.

Габитов уонна кини табаарыстарын үтүөкэннээх бачыымнара комбинатка киэҥник тарҕанар оборудование туттуллар болдьоҕун уһатар иһин куоталаһыыга экскаваторщиктар кэннилэриттэн тилэх баттаһан паровозтар машинистара, шофердар, бурильщиктар, атын да идэлээх дьон киириспилэр.

Баара эрэ 10 бырыһыан

От ыйын 1 күнүгэр райсовет исполкома „Коммунизм“ колхозка от үлэлии туругун туһунан боппуруоһу дьүүллэстэ. Сүөгэй дэлэйдик тиийэр отуттоохуҥҥа былаан баара эрэ 10 бырыһыан толоруллубутун тулуйуллуат итэҕэс быһыытынан элиэтэннэ.

Үөс төрдүгэр оттоохуну эрийиигэ сыһыарыллыыт колхоз бырабылыанньатын председателин солбуйааччы таб. Николаев Н.И. от үлэтин мөлөхтүк тэрийбитин ыйан туран, райсовет исполкомун сүөһү аһылыгын бэлэмнээһини тохтууттан таһаарары уонна былааны толорууну хааччыйары модьуйда.

Бу колхозка от үлэтэ итинник туруктааҕынан, райсовет исполкома көмөҕө урут ыытыллыбыт сулууспалаахтарга эбии сэттэ киһини сулууспалаахтартан ыытарга быһаарда. Кинилэр биирдии бэйэлэрэ түөртүү тонна оту оттоон көмөнү оҥороллоругар соругу туруорда.

Исполком бу быһаарыытын быһыытынан таб. Архипов И. А. салайаачылаах отчуттар Үөс төрдүгэр хайы-үйэ бардылар.

Кылгастык

Атырдьах ыйын 1 күнүгэр киэһэ оройуоннаабы культура Дьиэтигэр Пойыаннай-Морской Флот күнүн туһунан дакылаат буолла. Дакылааты дакылаатчыктар группаларын чилиэнэ таб. Ушницкай П.С. оҥордо.

УДАРНАЙ ЫЙГА

„Коммунизм„ колхоз 90 тонна оту оттуохтаах, 12 тонна балыгы бултуохтаах.

Сталин аатынан колхоз 80 тонна оту оттуохтаах, 13 тонна балыгы бултуохтаах.

Атырдьах ыйын 7 күнэ— тимир суол үлэһитин күнэ

Тимир суол үлэһитин Бүтүн Союзтаабы күнүгэр художник Б. Антонов плаката.

Казахстаҥҥа биир мөлүйүөн гектар туорахтаах культуралар хомулуннулар

АЛМА-АТА, атырдьах ыйын 1 күнэ. Кырыс сиргэ бурдугу сэттис төгүл быһыы ньиргиэрэ Кустанайскай уобалас соҕуруунҥу хаһаайыстыбаларын хонуулларыгар ньиргийэн иһиллэр. Дойду бөдөҥ кырыс сирдэриттэн биирдэстэрин бурдугу үүннэрээччилэрэ ньэчимиэни уонна күһүн ыһыллыбыт эрдэтээҕи культуралары тала сылдьан охсоллор.

Бурдугу быһыы кырыс сир хотугу уобаластарын кыраныыссаларыгар ыга тиийэн кэллэ. Республика соҕуруунҥу өттүгэр кини хайыы-үйэ бүтэриллэн эрэр. Казахстан хаһаайыстыбаларыгар туорахтаах культуралар биир мөлүйүөн гектартан хомулуннулар.

БАРЫ ТОЛОРОЛЛОРУН СИТИҺИЭХХЭ

Сыл аҥарын түмүгүнэн табаар эргийиитигэр былааны толорууга Эдьигээннэр 2 баалы ордук ыланнар биһигини кыайдылар. Маҕаһыыннарбыт былааннарын бары толорбуттара буоллар ордук баалы ылыа суох этилэр.

Биһиги 13 маҕаһыыннарбытыттан, ларектарбытыттан алталара сыл аҥардаабы былааннарын толорботулар. Онон сыллааҕы былааннарын бары толороллорун ситиһиэххэ.

КОЛХОЗ БААЙЫН-ДУОЛУН ТӨРҮТЭ

Кэнники икки сылга биһиги дойдубут колхозтара 660 тыһыынчаттан тахса тракторлары, 300 тыһыынча кэриҥэ бурдук комбайннарын уо.д.а. элбэх массыыналары атыыластылар. Кинилэр семилетка устатыгар сельскэй тутуулга 250 миллиард солкуобайы ороскуоттуохтара. Колхозтар итиччэ элбэх үбү хантан ылалларый? Кинилэр сүнньүнэн бэйэлэрин сүрүн баайдарыттан, үллэһиллибэт фондаларыттан ылаллар. Үллэһиллибэт фондалар—тыа хаһаайыстыбатын артыаллларын общественнай баайдара-дуоллара. Кинилэр аччатыллыбаттар эбэтэр колхозтаахтарга түҥэтиллибэттэр.

Үллэһиллибэт фондаҕа бастатан туран тракторлар, комбайннар уо.д.а. массыыналар, үлэһит уонна бородуукталаах сүөһүлэр, культурнай уонна бөдөҥ тутуулар, маны сэргэ араас матырыйаалар, общественнай хаһаайыстыбаҕа аналлаах харчынан угуулар киирэллэр. Дьиҥэ сиэмэ, сүөһү аһылыга артыал чилиэннэригэр түҥэтиллибэт буоланнар уонна страховой саппаастар эмиэ үллэһиллибэт фондаларга киирэллэр.

Алта сыл иһигэр (1953—1959) колхозтар үллэһиллибэт фондалара тэҥнэниллэр сыананнан икки төгүл кэриҥэ, оттон сэрии иннинээҕи 1940 сылга тэҥнээтэххэ—биэс төгүлүнэн ордук үүннэ. 1958 сыллаахха олохтоммут сүөһү саҥа атыылаһыллар сыанатын уларытыыны учуоттуохха, билигин колхозтар үллэһиллибэт фондалара 185 миллиард солкуобай буолла.

Үллэһиллибэт фондалар үүнүүлэрин сүрүн источнигынан колхозтар харчынан дохуоттара буолар. Үллэһиллибэт фонд 80 бырыһыана колхозтар харчынан дохуоттарыттан, 20 бырыһыана сүөһү иитиититтэн, общественнай хаһаайыстыбаларга производственнай уонна культурнай тутуулары ыытыылартан киирэр.

Колхознай производствоны өрө көтөҕүүгэ олоҕуран колхозтар харчынан дохуоттара түргэнник үүнэр. Өскөтүн 1953 сыллаахха колхозтар харчынан дохуоттара 49,6 миллиард солкуобай эбит буоллаҕына, 1959 сылга 140 миллиард солкуобай буолла. Үгүс колхозтар харчынан дохуоттарыттан үллэһиллибэт фоҥҥа элбэх үбү аныыр буоллулар. Өскөтүн урут 15 бырыһыантан 20 бырыһыаҥҥа диэри аныыр эбит буоллахтарына, 1959 сылга—хайы-үйэ 23-тэн тахса, оттон бастын колхозтар—35 бырыһыаҥҥа тиийэ аныыллар.

Ол эрээри дохуот үгүс өттүн үлэ күүгэр түҥэтэллэрин аахан колхозтаахтар атын наадыйыыларын саптарар хаһаайыстыбалар эмиэ бааллар. Маны сорох салайааччылар бэйэлэрин сүрүн ситиһиилэринэн ааҕаллар.

Социалистическай общество киһиэхэ оҥорор үтүөтэ үлэ эрэ төлөбүрүнэн мунурдаммат. Социализмҥа норуот олоҕун таһыма үрдээһинин туһугар общество кыһамныыта, диэн бэлиэтиир табаарыс Н.С. Хрущев, ССРС Верховнай Советын бэһис сессиятыгар, саамай араас көрүҥнээх, үлэ төлөбүрүн үрдэтэртэн, сыананы чэпчэтэртэн ураты общественнай фонду улаатыннарыы советскай киһи олоҕун усулуобуйатын тупсарыыга улахан суолтаны ылар. Ити фондалар суоттарыгар үлэһиттэргэ

(Салгыытын 2-с стр. көр.)

Муоратааҕы Байыаннай Флот күнүн бырааһынньыктааһын

От ыйын 31 күнүгэр биһиги дойдубут үлэһиттэрэ ССРС Муоратааҕы Байыаннай Флотун күнүн үөрүүлээхтик бэлиэтээтилэр.

Москва өрүс гранит кытылыгар, Горькай аатынан культура уонна сынньалаҥ паркатыгар сүүстэн тахса тыһыынча Москва олохтоохторо муҥуннулар.

Трибуна иннинэн Москва өрүс уутун тыыран катердар уонна моторлаах суднолар аастылар. Кинилэр ССКП Киин Комитетын Президиумун чилиэннэрин портреттардаах кыһыл былаахтары, ССРС, союзнай республикалар государственнай былаахтарын, Муоратааҕы Байыаннай Флот былааҕын уонна ССРС ДОСААФ-ын былааҕын илдьэ аастылар.

Көрөөччүлэр советскай байыаннай моряктар олорон иһэр алта эрдиилээх ялалары итиитик эҕэрдэлээтилэр. Уу анныгар уонна фигурнай харбааһын маастардара күрэхтэһиилэрин, москвичтар кэрэхсээн көрдүлэр. Киэһэ столица паркаларыгар уонна садтарыгар ССРС Муоратааҕы Байыаннай Флотун күнүгэр аналлаах норуот маассабай күүлэйдээһинэ буолла.

Ити күн Ленинградка кэрэ Нева киэҥ куйаарыгар байыаннай - морской парад уу пордун улахан бырааһынньыга буолла. Күн иккис аҥарыгар Ленин куоратын кэрэ көстүүлээх садтарыгар уонна паркаларыгар норуот күүлэйдээһинэ буолан ааста.

Эстония столицатыгар үгэс буолбут бырааһынньык Кыһыл Знамялаах Балтийскай Флот Таллин хомотугар буолбут байыаннай-морской хараабылларын парадынан саҕаланна. Итини кытта сэргэ Таллиннааҕы яхтклуб яхталарын парада буолла. Сүүһүнэн ахсааннаах үлэһиттэр Байыаннай хараабылларга сыырыттылар.

Муоратааҕы Байыаннай Флот күнүнэн сибээстээн үөрүү-көтүү Севастопольга, Ригаҕа, Владивостокка, Бакуга уонна да атын куораттарга буолла.

От ыйын 31 күнүгэр киэһэ биһиги Ийэ дойдубут столицатыгар Москваҕа, союзнай республикалар столицаларыгар уонна Герой-куораттарга бырааһынньыгынан сибээстээн артиллериянан күргүөмнээх ытыылар ньиргийдилэр.

КИНО КЭННИТТЭН „ТАНЦЫ“

Үмүрүччү ылан түһэн сүрдээх куйаас күн. Халлаан диэки көрдөххө кыырпах да саҕа былыт суох. Субуота күн үлэ чааһын кэнниттэн, куйааһырҕаабыт киһи быһыытынан аргыый аҕайдык маҕаһыыннар диэки баран иһэн, афишалары көрөөрү уулусса орготугар турар дуоскаҕа тохтуубун.

Бэйэтигэр сөрү-сөп уҥуохтаах, наһаа көрсүө көрүҥнээх эдэр киһи эмиэ биллэриини ааҕа турар эбит. Ол иккки ардыгар ыарахан чемоданы уҥа илиитигэр туппут, силии курдук уһун муруннаах, хойуу соҕус хара хаастаах, хайдах эрэ мичээрдээбит курдук уоһун туттубут, культурнайдык таҥныбыт эмиэ эдэр киһи тиийэн кэллэ. Кини уҥа диэки кыратык кыҥначчы туттубут, баҕар, чемодана ыараханыттан буолуо, урут хаһан да көрбөтөх киһим буолан сонургуу көрдүм.

Мин иннибэр кэлбит киһини көрө түһээт үөрэ түстэ, урут хаһан эрэ көрсүспүттэр быһыылаах, ыксарытык илии тутуһан дорооболостулар. Ити кэнниттэн ону-маны ыйыталастылар, бүтэһигэр кэлбит киһи үлэлии кэлбит тэрилтэтин ыйыталаста уонна ханна баарын ыйдарда. Онтон ыйанан турар биллэриигэ хараҕа хатанна. Биллэриини ааҕан баран, киэһээҥҥэ диэри диэн иһэн:

—Хата, бүгүн саҥа сир танцытын көрүүһүбүн, кино кэнниттэн танцы буолар диэбиттэр,—диэтэ.

—Саҥа кэлбит киһи биһиги танцыбытыгар сылдьыаҥ иннинэ, танцыбыт остуоруйалааҕын туһунан аан бастаан билсэн баран сылдьарыҥ ордук буолуо.

—Ол танцы буолан баран тугун остуоруйатай, харчылаах буолар дуо?

—Дьэ ити биллэриигэ танцы, 11 чаастан саҕаланар диэн суруллубут. Өскөтүн лоп курдук киһи буоллаххына, ити этиллэр бириэмэҕэ культура Дьиэтигэр киирдэххинэ үҥкүүлүүр саала бэлэмнэммит, уот кэлбит, радиоланан үҥкүү мелодията бэриллэ турар буолуоҕа. Ол гынан баран үҥкүүлээн эргичиһэн эрэр паралары көрүөҥ суоҕа. Ким даҕаны суох диэн төннөн барыаххын баҕарбатаххына, ыскамыайкаҕа олорон күүтэргэ тиийэҕин. Чаас аҥара кэтэһэҕин, биир чаас кэтэһиэҥ ким даҕаны сааланы быган көрүө суоҕа. Өссө тулуурдаах киһи буоллаххына эмиэ кэтэһиэҥ, баҕар, кэтэһэн олорор-гуттан кэмсиниэҥ.

Утуктаан утуйуох курдук буолан эрдэххинэ, онтон-мантан биирдии-иккилии буолан кэлэ-кэлэ: „Ким да суох эбит“— диэбитинэн, таһырдьа төптөрү тахсыахтара, чаһыгын көрбүтүҥ 12 чаас 30 мүнүүтэ буолбут буолуоҕа. Ол эрээри олорбуччаолоруон, оччоҕуна биир чаас түүн буолуута саалаҕа баппат үҥкүүһүт биирдэ муста түһэр.

Бастаан кэмчиэриспит курдук аҕыйах паара үҥкүүлүүр, онтон утуу-субуу хойдон бараллар. Ити даҕаны радиола музыкатыгар итиннник буолар, оттон радиоланы тохтотон баян оонньоон бардаҕына, үгүс үҥкүүһүттэр фойеҕа эбэтэр таһырдьа тахсаллар, сорохтор дьиэлэригэр бараллар. Ол да буоллар хаһан биир киһи хаалыар диэри аҕыйах да буоллаллар радиоланы оонньотон түүнү быһа үҥкүүлүүллэр.

Дьэ, онон ити курдук биһиги танцыбыт остуоруйата. Билигин, аргыһыттар этэллэринэн „Испирдиэн Уйбаанабыс“ суох буолан, оннук-маннык айдаан суох, кини баарынан көрүөҥ этэ. Итирэн баран параларыгар нэһиилэ өйөнө сылдьан үҥкүүлээччини көрөр да түбэлтэлэр баар буолааччылар.

* * *

Саҥа кэлбит киһиэхэ итинник кэпсиир туораттан истэн турдахха, ороруоммутун түһэн биэрии курдук. Ол эрээри хайыаххыный, баар чахчыны сатаан кистээбэккин, кэпсээбэтэргин да көрүө турдаҕа.

Ытыктабыллаах Николай Степанович, үҥкүү режимын олохтуур буоллар үчүгэй буолуо эбит. Түүнү быһа үҥкүүлээн тахсар дьону бэрээдэгэ суох буолууга, барыгабары хойутаан кэлэргэ үөрэтэр. Билигин түүн төһө да сырдыгын иһин бэрээдэктээх буолуохха наада.

С. Түүлээхэп.

Колхоз баайын-дуолун төрүтэ

(Иннин 1-гы стр. көр).

олорор дьиэлэр тутуллаллар, кинилэри олохдьаһах өттүнэн хааччыйыы уонна сынньалаҥнарын тэрийии туһугар, оҕолор учреждениелара элбиллэр, элбэх оскуолалар, кулууптар тутуллаллар. Колхозтарга общественнай баай-дуол үллэһиллибэт фонд үүнүүтүн суотугар эрэ улаатыан сөп.

ССКП КК ахсынньыытаҕы (1959 с.) Пленума колхозтаахтар уопсай мунньахтарын быһаарыытынан, колхозтар үллэһиллибэт фондаларын мэлдьи улаатыннара туралларга сөптөөҕүн бэлиэтээбитэ. Бу бастатан туран колхозтар баар техникаларын үчүгэйдик туталларыгар, саҥа тракторлары, тыа хаһаайыстыбатын массыыналарын уонна оборудованиеларын атыылаһалларыгар наадалаах. Биллэрин курдук, тыа хаһаайыстыбатын механизациялаһын үлэ оҥорумтуотун үрдэтиигэ, колхозтар дохуоттарын эл-бэтиигэ сүрүн усулуобуйанан буолар. Тутууну ыытарга эмиэ аҕыйаҕа суох үп наада. Тутуу матырыйаалларын оҥорор колхозтар икки ардыларынааҕы предприятиены тутууга, тыа хаһаайыстыбатын сырьетун переработкалаһыҥҥа, суоллары оҥоруурга, оскуола-интернаттары, баланыыссалары, сүөһү хотоннорун, культура дьиэлэрин, кулууптары тутууга эмиэ үп анаатахха сатанар.

Үллэһиллибэт фонд үбүн биллэр-көстөр чаһа колхозтаахтар олорор дьиэлэрин тутуутугар көмө быһыытынан оросуоттанар. Аҥардас 1958 сыллааххха дойду колхозтара колхозтаахтар олорор дьиэлэрин тутуналларыгар 115,8 мөлүйүөн солкуобайдаах ссуданы биэрбиттэрэ.

Онон колхозтарга общественнай хаһаайыстыба сайдыытыгар уонна итинник сэргэ колхозтаахтар олохторун-дьаһахтарын туһугар үллэһиллибэт фондалар улахан суолтаны ылаллар. Үллэһиллибэт фондалар ахсаабакка үүнүүлэрэ колхознай бас билии таһыма үрдээн иһиитин уонна кини норуот бүттүүнүн бас билиитин таһымыгар чугаһаабытын көрдөрөр.

Советскай норуот бүттүүн көмөтүнэн колхозтаахтарынан тэриллэр үллэһиллибэт фондалар, биһиги колхозтарбыт социалистическай айылҕаларын быһааран, кооперативнай социалистическай бас билии төрүтүнэн буолаллар. Бу бас билии улам сайдан истэҕин ахсын норуот бүттүүн бас билиитигэр чугасаһыа уонна кэлин биир коммунистическай бас билиини кытта толору силбэһиэ.

Е. СЕМИН,
экономическай наука кандидата.

КОЛОНИЗАТОРДАР КЫЫЛЛЫЫ БЫҺЫЫЛАНЫЫЛАРА

Билиҥҥи бириэмэтээҕи быһыыга-майгыга олоҕуран, соҕуруугуу Африканскай Союзка 14 тыһыынча африканецтар түрмэҕэ бырааҕылыннылар. Кинилэр сүннүүнэн 21 диэри саастаах ыччаттар. Хаайыылаахтар олус куһаҕан усулуобуйаҕа тутуллаллар. Кинилэри бырааҕыллыбыта өр буолбут бириискэҕэ маарынныыр сүүнэ улахан контрационнай лааҕырга үүрэн аҕаллылар.

Баар чахчыларынан, түөрт африканец дизентериянан уонна тыҥа ыарыытынан ыалдьан өллүлэр. Алта киһини „куотаары гыммыттарын иһин“ диэн ааттаан ытыталаан кэбистилэр.

Редактор И. И. БУДИЩЕВ.

БИЛЛЭРИИ

Өлөөн нэһилиэгин Советын 1960 сыл от ыйын 5 күнүнээҕи быһаарыытын быһыытынан, от ыйын 20 күнүгэр диэри, сибиинньэлээх ыаллар сибиинньэлэрин хаччахха тутуох тустаах этилэр. Ол гынан баран сорох ыаллар сибиинньэлэрэ өссө да билиҥҥэ диэри босхо сылдьаллар.

Сибиинньэлээх тэрилтэлэр уонна биирдии ыаллар сибиинньэлэри, атырдьах ыйын 10 күнүгэр диэри хаччахха тутаргыт эбэһээтэлинэй. Өскөтө ити иккис болдьоххо диэри сибиинньэлэр хаччахха тутуллубакка босхо сылдьар буоллахтарына, сибиинньэлээх салайааччылар эбэтэр биирдии дьоннор административнай миэрэҕэ тардыллалларын туһунан сэрэтиллэр.

Өлөөн нэһилиэгин Совета.

Редакция уонна типография аадырыһа: Саха АССР, Өлөкүөк сэлиэннэтэ. Октябрьскай уулусса 15 №-рэ.

Заказ № 63 Оленекская районная типография. Тираж 400